Ч. 28. Львів, второк дня 5. (18.) лютого 1908. Річник XII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.
За границею:
цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише на попереднє застережене.— Рекламациї неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Дневникарска війна проти бар. Еренталя.

(+) Барон Еренталь заняв становище міністра заграничних справ і цісарского двору, щоби кермувати заграничною політикою і пильнувати справ Габсбурскої династиї. Відбув він добру дипльоматичну школу за ґр. Кальнокого, а відтак головно в Петербурзї, де здобув собі таке довірє і поважанє, що царска семя прощала єго при відїздї на нове становище з справдешними королївскими почестями. Там іменно обзнакомив ся бар. Еренталь з відносинами російскої держави і єго змаганям треба приписати приязне зближенє і порозумінє між Австро-Угирщиною а Росиєю від 1897 р., за котрим пішла умова між цісарем Франц Йосифом а царем Миколаєм II в Мірцштеґу що до македоньского питаня і балканьских справ взагалї. Бар. Еренталь здобув собі славу зручного і розважного дипльомата, але яко керманич заграничної політики Австро-Угорщини не може він инакше подумати собі сеї політики, як із становища цїлости монархії і се переконанє висловив він при нагоді розправ в делеґациї вказуючи на потребу цїлости монархії також після 1917 р., що так хвилево роздратувало независимців мадярских. Вправдї мадярскі загорільцї перед парляментарним ухваленєм австро-угорского цлово-торгового договору з ґр. Апонїм на чолї зрозуміли, що їх високопарні оклики про народо-господарску самостійність, про окремішність угорского банку були гарними мріями, які підлещували мадярскій гордости і бутї, але опісля, як уже доходило до довершеня договору, смирили ся, бо бачили, що окремішна Угорщина була би вельми нужденною прибалканьскою державою без Австриї. Отже й тепер після хвилевого роздратованя, яке виявило ся простаковатим відзивом Уґрона в делеґациї, а бундючним шумом в кошутівских дневниках, втихомирили ся мадярскі независимцї а делеґат угорский Зборай заявив прилюдно, що політика заграничнa бар. Еренталя може числити на піддержку угорскої делеґациї.

Занявши становище міністра загр. справ, бар. Еренталь постановив розвинути торгову діяльність Австро-Угорщини поза межі монархії, щоби відчинити для нашої торговлї вступ на Балканьский півостров. Анґлїя і Франция мають морскою дорогою приступ до балканьских пристаний, а звідтам зелїзницями в середину балканьского півострова, Німеччина має через баґдадску зелїзницю звязи із Сходом, лише Австро-Угорщина держала ся зовсїм на боцї і не користувала ся тими правами, які европейскі держави признали їй в Берлїньскім договорі з дня 13. липця 1878 р. В XXV і XXIX артикулї сего договору признано Австро-Угорщинї право, удержувати в санджаку новобазарскім воєнні і портові дороги »jusqu'à Mitrovitza et au delà«). Попередники бар. Еренталя обмежували ся до удержаня status quo перед берлїньским договором, а невиразне становище Боснії і Герцеґовини до обидвох держав монархії піддержувало сю бездїльність керманичів заграничної політики австро-угорскої. Бар. Еренталь постановив залишити те страдальне становище і покористувати ся тим правом, яке нашій монархії признає берлїньский договор, щоби і нашій монархії запевнити якісь народо-господарскі користи, бож виразно і рішучо заявив він не оден раз, що про які небудь забори, або про нарушенє самостійности балканьских держав Австро-Угорщина не думає. А так само не було тут нїякої думки про які небудь неприязні заміри супроти Росиї.

Маючи такий мандат на основі берлїньского договору, не потребував бар. Еренталь вести окремих переговорів з европейскими державами що до зелїзничих плянів, про яких будову згадав у делеґациях, бож справедливо, на зачіпки з ріжних боків, відповів рішучо, що ся справа обходить лише Австро-Угорщину і Туреччину, а султан не лише сему не противний, але скорше згодив ся на плян бар. Еренталя, як сего можна було сподївати ся, так що вже в марцї може зачати ся витичуванє плянів. А так само

25 років сценічної діяльности М. К. Заньковецкої.

(Конець).

Діяпазон талану Заньковецкої надзвичайно широкий; вона визначила ся в ролях драматичних, переважно „ingenue“, і в ролях кокетливих, жвавих, і трудно сказати, де вона краща, і там, і тут виконанє єї сяє своєю надзвичайною самобутньою красою. Але у М. К. лишаєть ся ще й досї велична потенцияльна сила її талану, — сила траґізму. Український репертуар давав справдї мало простору траґізмови артистки. Бо труднож було наддавати постатям дївчат Українок траґічний кольорит. Тепер репертуар українъский поширюєть ся творами всесвітньої лїтератури і ми сподїваємось побачити нашу гордість Офелією, Марією Стюарт, Медеєю, та иншими безсмертними постатями, які окрашають театри всїх культурних народів.

Марія Костянтинівна ще не вичерпувала сїєї найінтензивнїщої сили свого талану —траґізму і ми сподїваємось побачити її незабаром в апоґеї єї слави.

Цїнувати М. К. Заньковецку тільки, як артистку, хоч і незрівняну, неможна: вона є і громадска »величина«, — і се правда.

»Оставивъ астрономамъ доказывать« на папері право на єствованє української нациї, вона довела своєю грою, що українська нация і українська штука єствують на перекір всїм »циркулярамъ« та »разъясненіямъ«.

Культурне житє народів посуваєть ся видатними його діячами. Як ставлять люди по своїх шляхах високі лїхтарі, щоби не збились подорожні, так засьвічує і натура величні сьвітичі талану, розуму та любови, які намічують народні шляхи.

Серед сьвітичів народу українського вже сяє ясною зорею сьвітич, який запалила вогнем свого серця Марія Костянтинівна Заньковецка.

Минуло двадцять пять років... довгих... і коротких, як мить!

Українське громадянство сьвяткує ювілей своєї найкращої артистки. З легурної ластівки, якою ми бачили М. К. Заньковецку у перший день її дебюту,— виросла могутня орлиця, і ось сьогодні; осяяна славою, вона має виступити перед вами.

Але славу ту купила М. К. дорогою цїною, муками власного серця.

Чим же можемо ми привитати її, як слїд, як поквітуємо тягар її житя?

Коли Москва сьвяткувала ювілей Федотової, їй піднесено купчу на будинок в Москві. Ой, нї! Українська інтеліґенция здебільшого пролетариї, і на такі пишні дарунки нам не спромогтись. Колиб М. К. була хоч російскою артисткою, вона малаб далеко більше диментів, перлів, самоцьвітного каміня.

Пишнїще можеб відбув ся і її ювілей, то правда, але... єсть тут і велике »але«.

Як би не сияло о південь в зенїтї неба сонце, над вечір воно схилить ся до обрію його. Не дурнож і Єгиптяни приносили на бенкети мумію. — »Предѣлъ, его же не прейдеши«. Sic Артистки инших театрів живуть, як ракети, — зняла ся в гору, розсипалась блискучим, сьвітозарним вінцем, і котить ся, згасла, до долу. Український театр різко одріжняєть ся від театрів инших народів: він театр переважно народнїй, вони — театри переважно пануючих кляс, багатої буржуазиї, грошовитих меценатів штуки. Буржуазия шукає в театрі втїхи, — народ відгомону на свої жалї: Як, розпещена дитина, буржуазия бавить ся грою артистки, доки вона ще нова; придивили ся, обридла, — і кінець її віку. Народ побожно шанує свою славу, як сьвятиню. Він шанує не тільки гру артистки, але й саму артистку, людину, що присьвятила йому своє житє.

Сьвяткуючи сьогодні срібне весїлє

і балканьскі держави не лише в тих намірах бар. Еренталя не добачили для себе ніякої грози, але навпаки „Мир“ орґан болгарских народовців повитав з великою радостю сї пляни, котрі відкриють балканьским державам, а особливо Болгариї вікно до Европи, зближать її до европейскої культури. Потверджує »Мир« наш погляд, висловлений не оден раз на основі розмови з визначною личностю близкою до кн. Фердинанда, що Болгария бажалаб діждати ся таких культурних уладжень, які Австрия позаводила в Боснії і тому вважали би зближенє до Австриї для себе великою користю з народо-господарского і культурного становища. Отсе бажанє тепер здійснює ся, наколи наміри бар. Еренталя про балканьскі зелїзниці будуть введені в житє.

Не сумніваємо ся, що й петербурский кабінет оцінить сї наміри предметово, а не дасть ся пірвати загорілостю славянофільских кружків, котрі виявили з тої нагоди велике роздратованє в деяких дневниках а навіть перенесли се невдоволенє і до деяких француских дневників.

Італія була повідомлена про сї наміри бар. Еренталя, бож єго зїзд в Дезіо з італійским міністром загр. справ, як тепер виявило ся, головно занимав ся тими плянами балканьских зелїзниць

Крайна отже пора, що австро-угорске міністерство загр. справ виступає з дотеперішньої застої а починає дбати о розширенє народо-господарскої полїтики на Балканьский півострів, бож тепер монархія скріплена цлово-торговим договором на 10 лїт потребує також розвинути ширше свою торгову і промислову діяльність. Як притихли мадярскі загорільці, так замовкнуть також всепольскі полїтики, котрі раді би були ослабити значінє тих плянів бар. Еренталя, представляючи їх з одного боку, яко воду на млин Німеччини, з другого боку яко casus belli супроти Росиї.

Тимчасом буча декотрих славянофільских древників була потрібна росийскому правительству, щоби відвернути бачність родинної суспільности від думи і внутрішних відносин взагалї а звернути на зверх. Торгова і народо-господарска полїтика бар. Еренталя, прого-

---

нашої артистки з рідним театром, ми сподїваємось, що нам доведеть ся сьвяткувати ще й золоте.

Нехай минають роки, нехай несуть у сьвітову безодню красу, і силу, і молоді лїта, — діячі народні ще тїснїш зростають ся з народом, вони стають ще рїднїйшими своїй рідній семії, вони набувають невмірущої слави.

Убогий, знеможений народ, має силу животворящого духа.

Колись давно... во днї Юдеї ішов апостол, рибалка, убога людина і сустрів він знеможену жінку. Знесилена тяжким житєм, вона простягла до нього руку. »Сестро, сказав їй апостол: ти не бачила і увірувала. Щож дам я тобі? Золота й срібла я не маю, але що маю — те даю. Дарую тобі сьвятий огонь і невміруще житє«.

Л Старицка-Черняхівска.

лошена в делеґациях, не заколотить европейского мира, анї не розірве порозуміня між Австро-Угорщиною і Росиєю.

Сьвятїйший Отець про дневникарство.

Дня 6. лютого оповістив будапештеньский католицкий дневник „Alkotmany“ ось яке потїшаюче, вже в 23. ч. „Руслана“ згадуване, письмо Сьвятїйшого Отця Папи Пія X., до Преосьв. епископа Оттокара Прохаски і князя Миколи Естергазого яко предсїдателя католицкого дневникарства:

Всеч. Брате і Наш дорогий Сину!

Поздоровленє і Апостольске благословеньство!

Тїшимо ся дуже, що угорскі католики зі сильною волею конечного опору в своїй души вповні зрозуміли і узнали, що їдовитим і правдиво погубним жерелом ґрасуючих нещасть нашого віку є зіпсуте дневникарство. Ваше послїдне віче заслугує не тільки на гідну похвалу, але також оцінюємо єго більше чим другі, бо оно виказало великість небезпеченьства, як і єго наслїдки та сейчас найшло дорогу уздоровленя, позаяк на тім вічу завязало ся товариство, якого цїлию буде виступити мужно сполученими силами проти розширюваня ворожих письм і подібним оружєм вести борбу в обороні віри і моралї, скоро поборювати ме ся письма письмами, часописи часописями, а книжки книжками.

Наш вік привик наслїдком свого характеру приймати свою назву від дневникарства. Однак дуже сумний се обяв, що дневники не голосять властиво днесь правди і чесноти, але противно в надії виправданя перед правом підносять борбу проти релїґії а сю борбу збільшають, голосять і розширяють пагубні обичаї, розбуджують поміж міщаньством ненависть і неповздержні пристрасти, та щоденно ширять все те, що може не тільки убити духа, але і довести чоловіка до затрати души.

З огляду на се небезпеченьство і в сьвідомости покликаня, яке нас обовязує стеречи повірене нам стадо, здержувати єго від недоброго корму, а за те подати єму здоровий корм, не заперестали ми від самого початку звертати увагу поодиноким краям, народам, товариствам і одиницям, щоби без проволоки схотїли забратись до працї, коли хотять зберечи кровю Христовою посїяну віру і з неї виростаючу чесноту; і Ми мали нагоду тїшитись, при чім згадка принесла Нам вдоволенє — узнанє і заохоту — коли Ми згадали про Австрию, де наші змаганя піддержувано з найбільшою ревностию і де зібрались сили в обороні ненарушимости Наших спільних дібр, даючи повну надію, що пощастить ся, не тільки обмежити і ослабити шкідливу роботу, але також колись побідно єї відвернути.

Богу дякувати, що за ласкою Божою діждали Ми нової і то на часї пожаданої потїхи в Угорщинї. Маємо сильну надію, що ваш намір стане запорукою великих здобутків, під тим покликом Угорщина зможе — і се повинно стати ся — піддержати ненарушимість зі славою принятої св. Стефаном спадщини. Але що сего не можна довершити без співдїланя і попираня добрих людий, маємо надію, що ви всї без виїмки в правдиво великодушний спосіб — кождий по силам — причинить ся до спасенного і користного поведеня того дїла.

Від Угорщини, вітчини, славної великими чинами, постійно ждемо великих дїл, але передовсїм, щоби она і на дальше зберегла блеск католицкого імени, як також давала нам величні приміри плеканя віри, моралї і з кождим днем успівала в їх розширюваню. Яко середник в осягненю сподїваних наслїдків удїляємо радісним серцем, яко доказ нашої зичливости, яко запоруку небесної ласки Вам і кождому синови Угорщини, що працює в користь католицкого дневникарства, єму добре желає і помагає, Наше Апостольске благословеньство в Господї.

Дано в Римі при св. Петрі, дня 10. січня 1908, в пятім роцї нашого понтифікату.

Папа Пій X.

Слово над домовиною бл. п. Анатоля Вахнянина

(виголошене д-ром Ів. Копачем імєнем руских музичних товариств).

Так[1]), ще перед малим часом, перед недовгою хвилею був Ти цїлим своїм єством тут межи нами, незабутний наш Батьку Провідниче! А тепер зібрали ся ми вже отсе перед Твоєю хатою, щоби виправити Тебе в далеку вічну дорогу — виправити передовсїм піснею, котрій Ти цїле Твоє житє був найвірнїйшим і найпостійнїйшим любимцем, слугою і опікуном. А менї припав надто отсе надмірно — як на мої слабі сили — почесний сумний обовязок попращати Тебе ще й короткими словами іменем осиротїлих по Тобі Інституций, яких Ти був не лише батьком-основателем, але й батьком-провідником аж до послїдної хвилї Твого туземного житя — а то: іменем нашого »Музичного Товариства імени Лисенка« з його »Висшим музичним Інститутом«, якого Ти був першим і одиноким доси директором, та іменем Товариства „Львівский Боян“, якого Ти був від основаня першим діріґентом, а в послїдних кількох лїтах головою і духовим керманичем.

З сльозами в очах, Дорогий Батьку, дякують Тобі моїми устами обі ті сироти за Твою щиру любов до них, а з ними й увесь руский нарід в імени своїх задушевних журливих дум...

Бож ми всї се добре памятаємо, як Ти нас ще на шкільних лавках, бувало, по ріжних закутках Галичини збираєш в молоді дружини і везеш з гордими Норманами по плинних валах розгуканого скандинавского моря під опікою грізної Валькириї. Або в тиху погідну ніч на Івана на Купала ведеш нас знов над Днїпро і учиш прислухувати ся чудному співови рідних Русалок про подругу, якій Купало не дав долї, тільки косу єї русявую Татарин утне. Або водиш нас бувало за сиротою козаком по горі, де ромен цвите, або по левадї, де так рано сива зазуленька кує. А коли, звичайно, вимріяний ідеал ставав неосяжним, учив нас плакати і за молодими снами... Та заразом бувало Ти вказуєш і висшу цїль: помарнїлу нашу долю і в темнотї гинучий люд — і бодриш нас бувало грімким могучим рефреном, що „вже прецїнь може час лучшой долї і для нас!“

А тепер Ти вже нас покидаєш...

І Тобі, гадаю, добре там буде. Твоя душа, що так дуже вже й ту шукала звучних акордів, буде певно дуже радувати ся, увійшовши в сферу повної досконалої гармонії чистого Духа — гармонії, яку ми ту ледви прочуваємо і до якої ту лиш дуже мало ми єсьмо в силї наближити ся. А тїло Твоє буде спочивати тут на землї — серед великої Божої природи. В зимі буде гудїти над ним мороз і вітер, а в лїтї будуть будити його зі сну тихі шепоти дерев і невинні щебети пташок: одно і друге миле Твому музикальному ухови. А може иноді і який внук або правнук зайде часом над Твоє туземне приютище, шукати тихої задуми від неминучих помилок і діссонансів туземного людского житя...

А ми, що Тебе отсе пращаємо, все згадуючи Тебе з глубокою вдякою, будемо жити своїм житєм, як зможемо і зуміємо, будемо жити, як наш Днїстер пливе — аж прийде хвиля, коли сповнить ся слово: „и азъ воскресшу єго во послѣдный день“.

13. лютого 1908.

---

[1]) Бесїдник навязав безпосередно до попереду »Львівским Бояном« відспіваної похоронної пісні »Тихий вітер повіває«, а іменно до слів пісні: »перед хвилев він ще жив«.

Заяви співчутя.

На першу вістку про смерть бл. п. Анатоля Вахнянина наспіли на руки п. Йосифи Вахнянинової, д-ра Кирила і Леонтиї Студинь-

ских та д-ра Мирона Вахнянина слідуючі заві співчутя:

Перші, візитові карти переслали члени і референти Ради шкільної краєвої: Ексцел. ґр. Андрій Потоцкий, гофрати: Дембовский, Франке, Ґерман; краєві інспекрори: Імануїл Дворский, А. Кавецкий, Меч. Залєвский, Тома Токарский, др. Майхрович, Іван Матієв, Антін Стефанович, др. Альфред Янер, Казимир Брухнальский; старший радник Казимир Буковчик, староста Цоль, референти: Йосиф Несьоловский, др. Тадей Концкий, Антін Мальчевский, Роман Гавзнер, Брон. Бруховский, Казимир Міліньский, Алекс. Ульм.

Крім сего наспіли телеґрами:

з Риму: Professor Studyńskyj Universitas — Tristissimo nuntio accepto, intimi doloris sensus exprimit Andeas Metropolita Szeptycki;

з Перемишля: Глубоко тронутий смертию бл. п. совітника Анатоля пересилаю найщирші вирази жалю і співчутя. Бог най кріпить і потішить а душу умершого прийме до своєї хвали. В день похорону відправлю за упокій Його службу Божу. — Епископ Чехович;

зі Львова: Szlę serdeczne wyrazy współczucia z powodu ciężkiej straty. Niech Pan Bóg ś. p. zmarłemu da najrychlej niebo; Arcybiskup Bilczewski;

зі Львова: Załączam wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci bł. p. Teścia Pańskiego. — Leon Piniński;

зі Стрия: Задля перерваної комунікациї не могучи лично віддати послідної прислуги Вашому незабутому Мужови, віддаємо сею дорогою честь Його памяти а Достойній, осироченій Родині шлемо слова горячої участи. — Евген і Мария Олесницкі;

з Жовкви: Сердечне сочувствіє пересилає бувший ученик — Король;

з Відня: Profesor Studziński — Panu i całej Rodzinie od mej żony i moje wyrazy serdecznego współudziału. — Minister Korytowski;

з Перемишля: Сердечне співчутє задля болючої страти Вашого Батька а мого професора шле — др. Кормош;

з Кракова: На печальну вість про смерть незабутного Наталя Вахнянина пересилаю Родині Покійного і Львівскій Громаді слова щирого спочутя — Богдан Лепкий;

з Відня: Szczere wyrazy współczucia zasyła Rodzinie — rzeźbiarz Lewandowski;

зі Львова: Прошу приняти заяву сердечного співчутя з причини тяжкої страти — Олександер Колесса;

зі Львова: В тяжкім горю слова щирого співчутя пересилає Анна Шараневичева;

з Ярослава: З причини смерти невіджалованого радника Анатоля засилаю Родині слова найщиршого спочуваня — родина Стрийских;

з Тернополя: Тернопільский „Боян“ шле слова співчутя з нагоди смерти Анатоля Вахнянина, знаменитого нашого композитора, що так великі заслуги положив на поли української музики — Терлецкий;

з Коломиї: Сердечно спочуваю Вам і Вашій Рідні задля смерти Вашого Батька а мого незабутного професора — катехит о. Гриньовский;

з Самбора: Зложений сам болізнию не могу взяти участи в сумнім обряді нашого заслуженого члена родини, тож пересилаю вирази щирого співчутя — Др. Стахура з женою Евгенією;

з Самбора: Самбірска філія „Просьвіти“ пересилає на домовину основателя і першого голови „Просьвіти“ опечаленій Родині висказ правдивого жалю — Від Виділу;

з Мостиск: Родині пок. Анатоля Вахнянина, вельми заслуженого члена-основателя товариства „Просьвіти“ засилає виділ філії „Просьвіти“ в Мостисках вискази найщиршого співчутя і болю. — О. Навроцкий, голова;

з Порохника: В великім горю шле щире співчутє цілій Родині — Данило Бодревич, парох;

з Колодіївки: В так великім горю прийміть слова правдивого співчутя. Поїзди не ходять. Приїхати не можу — о. Климентий Слюзар;

з Решова: Засилаємо слова сердечного співчутя Пані Совітниковій і цілій Родині — Омелян і Софія Калитовскі.

з Бродів: В тяжкім горю слова найглибшого спочуваня засилає — Іван Созаньский.

(Дальше буде)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Делеґациї вже закінчили головні задачі, хоч наради що до деяких справ протягнуть ся ще по конець сего місяця. Що до заграничної політики виявило ся мимо всяких докорів з ріжних сторонництв а також з боку дневникарства, що заграничка політика Австро-Угорщини точить ся прямим шляхом і представляє певну тяглість. Отже й делеґациї були таки спонукані наконечно одобрити взагалі політику міністерства заграничних справ. Окрім того міністер Еренталь міг виказати ся ще одним успіхом, про який звістив делеґациї, а іменно про довершенє торгового договору з Сербією, який зустрічав стільки майже неудолимих трудностий протягом двох майже літ і довід до великого заостреня за ґр. Ґолуховского.

Тепер настало в Сербії велике вдоволенє із сего зближена до Австро-Угорщини, а сї взаємини неперечно улекшать також бар. Ерентальови виконанє єго балканьских плянів.

Державна рада має зібрати ся на дальші засїданя 17. марця. Одначе невідрадні вигляди розкривають ся правительству. Невдоволенє між Чехами зросло до того ступня задля нездійснених їх домагань национальних, що може з того витворити ся остре пересиленє. Вправді в правительственних кругах потїшають ся тим, що молодочехи лише про людске око перед соймовими виборами витворюють такий остро опорний настрій, одначе невдоволенє між Чехами зазначують і Narodni Listy і Narodni Politika а недавно висловив се посол Кльофач бар. Бекови, що правительство підкопує кожде ческе сторонництво тим способом, що не додержує єму обіцянок.

Заграниця.

Справа Балтийского моря була якийсь час предметом просторої розправи в дневникарстві. Не розходило ся тут о те, щоби з него зробити mare clausum, але щоби на нїм удержати status quo, з котрого бажала видобути ся Росия і укріпити Аляндскі острови. чого їй заборонює виразно париский договор з 1856 р. Сю справу обговорювали цїсар Вільгельм з царем Миколаєм під час зустрічі в Свинім Уйстю. Але сим бажав зараз покористувати ся цїсар Вільгельм, щоби розпростерти справу на Північне море і тим способом розширити тїсні побережа Німеччини. Сї змаганя Німеччини звертають ся очивидно проти Данії, а особливо проти Голяндиї, бо набуток Голяндиї був би для Німеччини вельми бажаний. Одначе супроти сего виступила Анґлія, бож не може допустити до такого розширеня Німеччини, котрої могутність і так уже стає небезпечною для Анґлії. Німеччина отже була приневолена признати status quo не лише що до Балтийского, але й що до Північного моря.

Росийске правительство не маючи спромоги і правної основи операти ся австро-угорскій зелїзничій політицї на Балканї, намагає ся зашахувати Австро-Угорщину домаганєм злуки Адриятику з Дунаєм зелїзницею, котра виходила би з Будуєвас в Сербії а прямувала би до чорногорских пристаний Дульціньо або Антівари. — Одним розмахом накидає ся Росия на покровительку проекту будови болгарскої зелїзницї Кістенджє-Скоплїя. Отже Австро-Угорщина за своє неперечне право осягнене в берлїньскім договорі мала би зробити уступки Росиї, Сербії і Болгариї. Се домаганє, зависиме від Туреччини також, не має найменшої правної основи, а нинї европейскі держави також не мають причини піддержувати сї домаганя Росиї, щоби штучно пересунути граничні відносини, бож Росия не граничить анї з Сербією анї з Чорногорою анї з Адриятиком, коли тимчасом управленє Австриї до будови зелїзницї в новобазарскім Санджаку має своє оправданє в пограничних відносинах.

Новинки

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Агафії м.; римо-кат.: Константина. — В середу: руско кат.: Вукола, прп.; римо-кат.: Конрада.

— **За упокій душі бл. п. Анатоля Вахнянина** відбуде ся завтрішного вторника в церкві Преображенія о 9. год. рано читана Служба Божа, в часї якої буде співати хор учеників академічної ґімназиї під ласкавим проводом проф. Вітошиньского. По Службі Божій відправить ся панахида.

— **З Відня** пишуть нам: Дня 17. с. м. відбула ся на віденьскім університетї, промоция на доктора св. Богословія о. Івана Фіґоля, адміністратора парохії в Коломиї.

— **Про зїзд спадкоємців гетмана Полуботка** в Стародубі дня 28. січня доносить „Рідний Край“ між иншим: Щоб доїхати в Стародуб, треба пересїдати на стациї Унеча і сидїти 11 годин, але сидїти тут було весело. Зібрало ся людей велика сила, всї говорили про міліони, про спадкоємців, то що. В Стародуб приїхало 573 душ все такі люди, що вважають себе спадкоємцями Полуботка і сподївають ся добути якусь частку з 800 міліонів. Зібравшись в клюбі, спадкоємцї одслужили панахиду по гетманови Полуботкови, а потім зачали говорити про спадщину Полуботка. Першим говорив Рубець, — він же й скликав сей зїзд. Рубець розказав, що гетман Полуботок вложив у анґлїйский банк велику суму грошей, але ті гроші одній людині не дадуть, треба вдати ся до царя з проханєм, прийняти на кошти казні клопіт про те, щоб взяти гроші з банку. За теж, що уряд буде клопотати ся, Рубець радить дати з того капіталу в казну стільки, скільки призначить сам цар. Кулябко-Корецкий доказував зібраню, що вдаватись до царя не можна, бо нема ніяких певних документів, і порадив вдати ся до анґлїйских юристів, щоб вони взяли ся вести сю справу. Зібранє постановило вибрати комісию, а вона має привести до якогось ладу постанови зібраня. Постанови були такі: Всї присутні повинні дати не менш 10 карб. кожний на подорож до Анґлії, всї присутні дають підписку, що коли окремі особи дістануть спадщину, то повинні дати 20% на користь всїх тут присутних. В комісию вибрано ґрафа Капвіста, Кулябко-Корецкого, Козачка, Бобкова і Балова; скарбником вибрано Лизогуба, — предсїдателя полтавскої, ґубернскої земскої управи. Ґр. Капвіст та Козачок забажали поїхати в Анґлію на свій кошт. Зїзд уявляє з себе розмаїтну юрбу. Там були тайні і дїйсні штатскі порадники, капітани армії та фльоти, чини поліциї всїх станів, ґрафи, дворяни, купцї, козаки й селяни. Багато було духовних, але найбільше селян. Приїздили на зїзд люди не

тільки з близьких країв, а й з Сибіру, Фінляндиї, Галичини, Польщі.

— **Цісарску санкцию** дістав ухвалений гал. соймом закон що до викінченя реґуляциї ріки Буг.

— **Тьма кацапских кандидатів**. „Русская Рада“ затвердила доси 41 своїх кандидатур на соймових послів з сільских округів. Між ними є 21 селян, 6 сьвящеників, 5 судовиків, 3 адвокатів, 2 міщан, 2 дяків, 1 професор ґімназиї і 1 поміщик. Що з тої чорної хмари вийде, покажесь небавом. Gaz. Nar. доносить, що правибори у східній Галичині випадають корисно для Поляків і кацапів, але мовчить про надужитя, які при правиборах діють ся.

— **Товариство грамотности в Київі розвязане**. На засіданю „присутствія“ про товариства та спілки 7. с. м. київске товариство грамотности зі всіми єго філіями »комісиями« в південно-західному краї закрито, бо, мовляв, діяльність єго не відповідала своєму статуту. (§ 1 статута київ. тов-а грамотности має на меті релїґійно-моральну осьвіту). А тих осіб, що стояли на чолї товариства грамотности, як накрякує „Кіевл.“ потягнуть до судової одвічальности. „Кіевл.“ повідомляє, ніби питанє про закритє товариства грамотности знімалось останніми роками вже не раз. Так, 1906 року київский ґубернатор П. С. Саввич поручив членови ґубернского присутствія А. М. Троїцкому розвідати про діяльність товариства грамотности. Д. Троїцкий добув якісь там відомости й передав ґубернаторови 17. марця 1907 року, додавши від себе, що, мовляв, треба негайно закрити товариство. Та доклад сей разом з 40 книжками протиурядового змісту, що ніби то знайдені були на складї товариства грамотности, передано на волю небіжчикови Н. В. Молчановскому, управителеви канцеляриї ґенерал-ґубернатора, і питанє про закритє товариства відтяглось аж доси. (»Рада«).

— **Чия школа — того будучність**. П. Василь Ігнат в Ярославі на оповістках про ново-отворену ним торговельну аґенцию дав мотто: „Чия торговля і промисл — того будучність“ і має також рацию. Материяльно добре поставлений нарід має спромогу і серед найтяжших обставин політичних і национальних устояти ся і розвивати ся. Тимто повинні ми купувати передовсїм у своїх. П. Василь Ігнат в Ярославі торгує вином із кльостернайбурских винниць, церковним сьвітлом ітп. Для духовеньства і крамниць дає 20 прц. опусту, при замовленях за готівку уділює 2 прц. опусту і дає ще від торгу 2 прц. на руску бурсу ремісничу у Львові. З тих всїх причин наша суспільність повинна піддержати сю нову руску фірму на окраїнах Руси-України.

— **Чутки про замахи**. Під впливом подій в Портуґалії зродились в останних днях чутки про замах на перского шаха і на іспаньского короля. Замах на шаха показав ся безосновний, а на іспаньского короля задумували анархісти виконати замах, але заховор викрито.

— **Статистика жидівского населеня** в галицких містах представляє ся після обчисленя краєвого бюра статистичного як слїдує: Львів: 43.412 Жидів, Краків 25.430, Коломия 16.417, Перемишль 13.319, Станиславів 13.826, Тернопіль 13.330, Тарнів 12.484, Броди 11.854, Дрогобич 8.678, Хршанів 9.504, Стрий 8.554, Бучач 6.839, Ряшів 6.144, Подґурже 5.414, Золочів 5.257, Рава руска 5.098. — Абсолютну більшість творять жиди в слїдуючих містах: Броди 72·1 процент, Рава руска 57·8, Бучач 57·3, Калуш 55·1, Хршанів 54·1, Сянік 52·7, Золочів 51·9, Станиславів 51·3, Горлиці 51·2, Коломия 56·8 прц. — В слїдуючих містах творять жиди більше як одну третину загального населеня: Жовква 49·2 прц., Ряшів 48·3, Надвірна 48·3, Дрогобич 44·8, Тарнів 42·7, Снятин 42·6, Бережани 40·6, Сокаль 39·3, Стрий 37·8, Городенка 36·6, Перемишль 35·2, Збараж 34·8 прц. — Більше як 25 прц. всїх жителїв творять жиди в містах: Городок 31·6, Новий Санч 30·8, Подґурже 30·6, Ярослав 30·1, Краків 29·6, Самбір 29·4, Долина 20·1, Львів 29·0, Яворів 28·4, Теребовля 27·7, Тисьмениця 25·9. Від 10 до 21 процент: Ясло 23·2 прц., Вадовиці 16·4, Величка 15·6, Бяла 13·2 прц.

— **Дрібні вісти**. У Відні появили ся підроблені корони, які ріжнять ся від правдивих лише тягаром, бо важать о $^1/_5$ менше. — Оселедці подешевіють, бо, як доносять з Остенди, продано там по добрій ловлї 15 міл. штук оселедців по половині ціни.

Оповістки.

— **Відзначеня**. При нагоді перенесеня в стан супочинку дістали титул радників двора віцепрезидент львівского суду краєвого Корнило Зубрицкий і краєвий інспектор шкільний Людомил Ґерман.

Наука, штука і лїтература.

— **Проф. А. Лобода** на київскому університетї почав знова виклади з історії українськоі лїтератури, а іменно про Т. Шевченка.

— **Український театр Кучеренка** дає тепер вистави в Ковнї.

— **Молода Україна**, часопись для дїтей старшого й меншого віку, ч. 1, на сїчень 1908, вийшла вже в Київі і стала розіслана передплатникам „Рідного Краю“. Редакторкою є Олена Пчілка, ілюстратором Опанас Сластіон. Се число має 32 стор. 8-ки і визначає ся ріжнородним змістом, підхожим під зрозуміне дитини.

Телеґрами

з дня 17. лютого.

Триєст. Міска рада запротестувала проти заложеня правничого виділу італїйского у Відни і обидила ся, що поминено Триєст.

Петербург. Ґубернатор Фінляндиї, Ґергард, подав ся до димісиї, а єго місце заняв ґенерал Бекман.

Тегеран З Царгороду відкликано турецкого амбасадора.

Вальпарайсо. Прибула ту фльота Зединених Держав півн. Америки. Витати єї вийшов президент републики з шефами урядів.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і каварня — ріг ул. Сикстуской і Косцюшка у Львові.

Приїхали в днях 14, 15 і 16. с. м.: Мария і Іван Смолиньскі, Коломия; Комарницкий Михайло, Лежайск; др. Ярослав Олесницкий, Дрогобич; др. Евген Олесницкий, Стрий; Павло Хомів, Косів; Симеон Труш, Золочів; Дмитро Стасинець, Станиславів; Филипина Калиновичева, Борщів; Осип Насельский, Вережани; Лев Фрідман, Дрогобич; Петро Творский, Дрогобич; Александер Строцкий, Отинія; Ірина Литвинович, Борщів; др. Юліян Ґеровский, Чернівцї; Антін Крушельницкий, Станиславів; Юлія Куновска, Кривка; Іван Пласкач, Борислав; Іван Чернецкий, Станиславів; Петро Бояк, Перемишль; Александер Бандуровский, Жидачів; В. Брадневич, Бресляв; Володимир Крупа, Залуже; Еміль Щмідт, Бресль; Кирил Чиж, Устрики; Ольга Костриньска, Ярослав; др. Іван Дрогомирецкий, Золочів; Льонгин Руденьский, Львів; о. Алексей Банас, Печеніжа; Макс Гібнер, Коломия; Мінодора Степанів, Вишнївчик; Богдан Лепкий, Краків; Яків Чубатий, Пониковиця мала.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 29. лютого 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмних обезпечень

„Днїстер“

У Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

Канцеляриї отворені для сторін тільки перед полуднем (8—3 год.).

приймає **обезпеченя будинків, всяких річий** домашних і господарских, **збіжа і паші** на случай шкід заподіяних через **пожар**. Оплата премій мала, а користь для погорівших велика.

Шкоди ліквідує і виплачує »Днїстер« з найбільшою скоростию. При оцїнцї шкід бувають запрошені 2 господарі селяни з поміж членів. Дотепер виплатив »Днїстер« **13.747 відшкодовань** в сумі **сїм і пів міліона корон**.

Зиск по скінченім роцї звертає ся членам. Звороту за р. 1906 дістають обезпечені члени по 10 сот. за кожду корону заплаченої річної премії.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, і т. д. приймають поліси „Днїстра“ при уділюваню позички.

Житєві обезпеченя приймає »Днїстер« для Краківского Товариства, а провізию від таких обезпечень відступає „Днїстер“ на добродійні цїли

Поясненя до обезпечень уділяє Дирекция або аґенти

Аґенциї »Днїстра« находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить инший аґент »Днїстра«, можуть письменні селяни старати ся о уділенє аґенциї. До тепер дістали аґенти 969.507 К провізиї.

Фонди Товариства 31/12 1906:

Фонд резервовий	К 846.189·20
„ резерви премій	„ 550.110—
„ на звороти	„ 16.110—
„ на ріжницю курсів	„ 29.866·35
„ резерви специяльної	„ 31.040·73
„ емерит. урядників	„ 185.810·21
инші фонди заосмотреня	„ 25.000—

Селяне! покривайте дахи бляхою або дахівкою!

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·25	9·50
Кракова	7·25	9·45	—	**8·40**	**2·31**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·16**	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	**2·25**	—	9·00
Черновець	—	—	3·35	—	**12·20**
Станиславова	5·55	—	—	—	—
Коломиї,	—	10.05	—	—	—
Стрия	7·29	11·50	3·51	—	10·50
Пустомит	7·29	11·50	3·51	9·40Н	10·50
Самбора	8·00	10·30	1·55	—	9·20
Любіня	8·00	10·30	1·55	9·20	11·50†
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·22	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	12·40	1·45†	4·50	8·20
Брухович	10·05†	—	3·25	5·30	9·35Л
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·25	9·50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·45	**8·25**	**2·45**	**7·05**	11.10
Кракова	—	8.40	6·15	7·20	**12·45**
Ряшева	—	—	4·05	—	—
Підволочиск	6·20	10·45	**2·17**	7·00	11.15
Черновець	6·10	9·20	**1·55**	—	10·40
Черновець	—	—	—	—	**2·51**
Станиславова	—	—	—	5·50	—
Коломиї	—	—	2·35	—	—
Стрия	7·30	—	2·26	6·25	11·30
Пустомит	7·30	10·45Н	1·26	6·25	10·30
Самбора	6·00	9·05	4·30	—	10·51
Любіня	6·00	9·05	2·10†	4·30	10·51
Рави рускої	6·12	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	6.12	11·05	2·28	5·45	8·34Л
Брухович	9·05†	12·41†	3·45	7·10	11·35†
Зимної води	3·45	8·40	4·05	7·20	11·00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлї і сьвята означені † — в недїлї і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в недїлї і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL